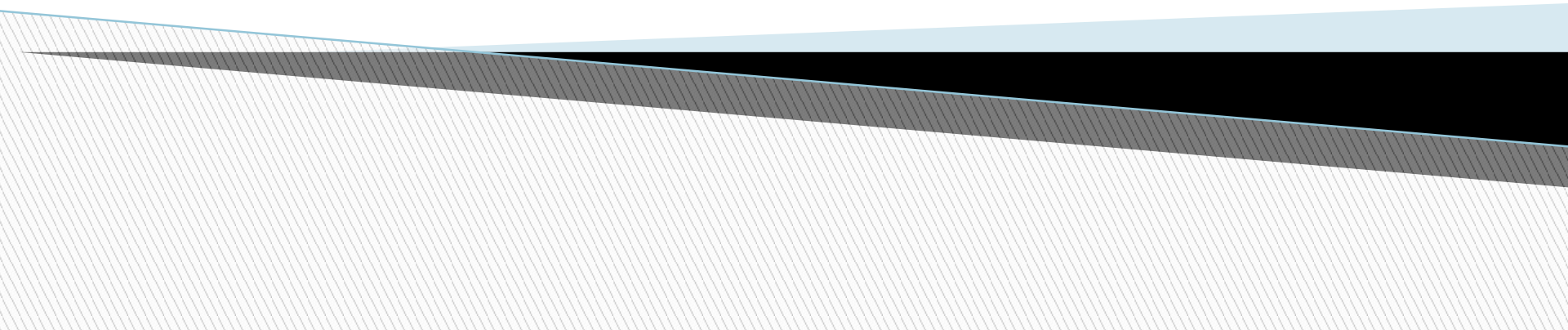

Художня культура Київської Русі

882 – 1240 pp.

Архітектура Київської Русі

- ❑ Перші кам'яні споруди були створені в період князювання Володимира Великого.
- ❑ На центральній площі древнього Києва звели церкву Успіння Богородиці (Десятинна церква) .

Втіленням головних архітектурних досягнень Русі став Софійський собор у Києві, який зберігся до наших днів, але в дуже перебудованому вигляді .

Він був споруджений при Ярославові Мудрому на місці його перемоги над печенігами і задуманий як символ політичної могутності Русі. Софійський собор став місцем посадження на князівський стіл і поставляння на митрополичий престол, місцем прийому іноземних послів, зустрічей князя з народом.

Пам'ятником
архітектури
світового
значення є й
ансамбль
Києво-
Печерської
лаври .

ЖИВОПИС

- Мозаїки і фрески Софіївського собору в Києві належать до найвизначніших пам'яток українського і світового мистецтва. Вціліла лише третина всього живопису.
- Мозаїчна палітра нараховує 177 відтінків. Фрески мали як релігійний сюжет, так і цілком світський зміст.
- Мозаїки Софіївського собору відзначаються високою технікою виконання. Прикраси собору доповнюють фрески.

ΛΑΒΕΤΕ ΦΑΓΕΤΕ ΤΟΥΤΟ ΕΣΤΙΝ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΟΥ Τ ΟΥΠΕΡ ΥΜΩΝ ΚΛΩ

ΠΑΝΤΕ ΣΤΟΥΤΟ ΕΣΤΙΝ ΤΟ ΑΙΜΑ ΜΟΥ ΤΟ ΗΣ ΚΑΙ Η ΣΑΙ ΑΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡ ΟΜ
ΟΛΩΝ ΕΚΧΥΝΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΑΦ

ΠΟΝΕΙΣ ΑΦΕΣΙΝ ΑΜΑΡΤΙΩΝ

ΠΙΕΤΕ ΕΞ ΑΥΤΟΥ ΠΙΑΝΤΕΣ ΤΟΥΤΟ

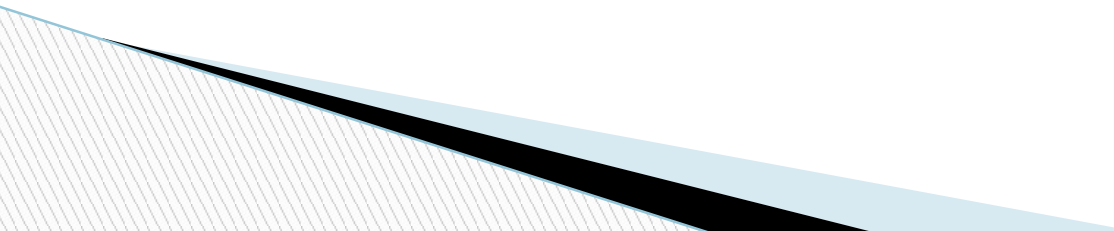

- З середини XII ст. в самостійних князівствах — Київському, Чернігівському, Переяславському, Галицькому та Волинському — створюються місцеві самобутні художні школи. Фресковий розпис повністю замінює настінну мозаїку. Усі вони були об'єднані єдиним стильовим напрямом, але мали і свої особливості. Характерними пам'ятками цього періоду є храми Богородиці Пирогощі (1132 р.), Кирилівський (1146 р.), Василівський (1183 р.), Борисо-Глібський (1128 р.) і Успенський в Чернігові (40-і роки XII ст.).

Іконопис

- Становлення давньоруського іконопису відбулося у другій половині XI — на початку XII ст. До цього ікони були, переважно, візантійські та грецькі. Разом із поширенням будівництва храмів виникла давньоруська школа іконопису. Її засновником вважають митрополита іларіона. У Києво-Печерському Патерику розповідається про перших відомих іконописців Київської Русі — Алімпія та Григорія. Про останнього розповідали, що йому допомагають янголи: він міг за кілька годин написати й позолотити образ (зазвичай на це витрачали кілька тижнів).

Іконописні зображення створювались за певними суворими правилами. Умовність письма мала чітко розмежовувати божественний («горній») світ від земного («дольного») і підкреслювати в лиці Христа, Богоматері та святих їх неземну сутність. Для цього фігури зображались плоскими й нерухомими, застосовувалась оборотна перспектива, виключалися будь-які часові прояви (пора року чи доби). Умовний золотий фон ікон символізував божественне світло, фігури не мали тіней, адже «в Царстві Божому» їх немає.

Володимирська ікона
Божої Матері. XII ст.

Архангел Гавриїл.
Візантія

Алімпій. Богоматір.
Велика панагія. XII ст.

Скульптура

- В оздобленні давньоруських храмів значну роль відігравало пластичне мистецтво та різьбярство. Східнохристи-янська церква, переслідуючи язичницькі вірування, заборонила об'ємну скульптуру, тому пластичне мистецтво розвивалося у вигляді рельєфів. Для різьбленого оздоблення монументальних споруд використовувався мармур та рожевий шифер. Значна кількість рельєфних орнаментальних прикрас збереглася у храмах Києва.

Історичну і культурну цінність становить саркофаг Ярослава Мудрого (X–XI ст.), що зберігається у київському Софійському соборі. Виготовлений з білого мармуру, вкритий рослинним орнаментом з християнською символікою.

- У XII ст., коли в окремих землях Русі склалися місцеві художні школи, скульптура широко застосовувалася в декорі фасадів споруд. Основним елементом орнаментів був стилізований акант, заплетений у кошики, що нагадували романські капітелі. В плетиво орнаментів ув'язувалися зображення птахів, барсів тощо. Цікавим зразком чернігівської пластики є капітель з Борисоглібського собору із зображенням язичницького міфічного птахо собаки — семарг-ла.

- Вершиною давньоруської архітектурної пластики є художній декор Владимиро-Суздальської Русі. У середині XII ст. владимирські різьбярі досягли високої майстерності, про що свідчать фасади церкви Покрова на Нерлі, площини Дмитрівського собору у Владимира та рельєфи Георгієвського собору у Юрєві-Польському, які називають чудовою поемою у камені.
- Шедевром мініатюрної кам'яної пластики є ікона «Увірування Фоми». На іконі опуклим рельєфом зображено дві постаті: Христа, що у спокійній, фронтальній позі показує Фомі свої рани, і Фому, що схилився до нього. Давньоруський різьбяр майстерно відтворив м'які, округлі лінії складок одягу, тонко виділив обличчя, руки та ноги. Ця ікона зберігається у Київському історичному музеї.